

Slotviering URV-congres 2026 over Nicodemus Joh 3

Johannes vertelt ons hoe het met Nicodemus gaat. Hij is de eerste geloofskandidaat van een hele reeks in het Joh evangelie, mensen die *een verrassende Jezus ontmoeten*.

Na Nicodemus volgen onmiddellijk de meest bekende Samaritaanse vrouw en de heidense hofbeambte: ze zijn *drie Godzoekers en Jezus-tegenkomers!*

Wij mogen onszelf daarin meteen herkennen. In de *verrassing* van de *ontmoeting*, en toch ook in de *personen* zelf: 1 een oplettende scepticus, 2 een creatieve zondares en 3 een onbevangen heiden.

Vragen wij ons maar af, wat ons kan helpen in *onze eigen geloofsgroei die nog steeds actueel is en onverminderd doorgaat*. Er is 1 het thema van deze slotviering, 2 de keuze van de lezingen, en 3 het verband met onze Paus en zijn toespraak voor grootouders tgv het feest van de ouders van Maria, Joachim en Hanna op Lichtmis gepland. Wat helpt ons vooruit? Als religieuzen gaan we niet met pensioen, *ons geestelijk leven en de zorg voor onze geestelijke gezondheid stoppen niet*.

Wat *helpt* ons, of wat *hindert* ons, herkenbaar in Nicodemus' verhaal? Want Johannes' eerste geloofskandidaat komt heel dicht bij ons, *de scepticus benadert velen van ons in onze blik op de toekomst*.

In de nacht komt Nicodemus *Jezus opzoeken*. Goed punt: Hij weet Jezus wonen. Minder is of opvallend: *niet overdag* wanneer mensen toch makkelijker te spreken zijn, maar 's nachts.

Wat scheelt er aan Nicodemus? Wat ontbreekt hem, wat weerhoudt hem in het licht Jezus te ontmoeten. Is hij *lichtschuw*? Hij houdt niet van het licht, al streeft hij er *wel* naar *alles te verklaren en controle te hebben* over wat zoal gevraagd en beantwoord wordt. Hij is een *raadslid!* – Maar uitgesproken enthousiast lijkt Nicodemus niet omdat hij de nacht verkiest en het duister, maar *gedreven is hij wel*,

volgt een soort ‘heilig moeten’, want *hij wilt bij de Heer zijn*.
Openheid en moed, *gaven die van de Geest kunnen komen*.

Lichtschuwe man. Wil wel zien, maar niet gezien worden. Een Zacheüs. Gangbaar model voor vele religieuzen. Houdt Nicodemus niet van een confrontatie met zijn collega’s? Moet hij het gesprek nog aangaan met hen in de raad? Vreest hij hun arrogantie? – Nicodemus denkt aan zijn statuut, zijn positie in de hoge raad, wil zijn goede naam niet verliezen: *hij is voorzichtig, geeft zich niet zomaar bloot*.

“**Wij weten**” begint hij tegen Jezus. Hij opent het gesprek, begint de denkoefening, maar *niet in zijn eigen naam*. Omzichtig. Geen ik; wat bij geloven toch nogal belangrijk is.

Dan Jezus! *Hij doorprijkt Nicodemus’ voorzichtigheid meteen, want Hij houdt wél van het licht, van klaarte*, meer dan van veel uitleg en verklaringen, Hij wil *de mensen erheen brengen, in het licht, hen bevrijden, redden in het duister*. Tot vandaag de dag!

Als Jezus Nicodemus dan wat hoger óp wil tillen met een beeld, bijna een kortverhaal ‘*jij moet opnieuw geboren worden*’, gaat Nicodemus er *niet* helemaal in mee. ‘Terug naar de moederschoot?’, merkt hij op! Hij heeft wel *wéér het gelijk*, maar vindt daarmee nog *niet de weg naar geloof*.

Jezus geeft niet op, geeft ook niet toe. Hij brengt misschien klaarte met ‘het geboren worden uit water en geest’! *Brengt daarbij het beeld van de wind ter sprake, een vertrouwd natuurelement, een wonder dat Gods mysterie kan nabij brengen*. Na de scheppingsmaand september en Franciscus’ feest klinkt dat best herkenbaar voor ons.

Lichtjes vermanend, maar broederlijk bijsturend moet Jezus het gesprek met Nicodemus afgerond hebben, een gesprek dat allicht *een ontmoeting werd*. Want:

1 Nicodemus is blijkbaar verdwenen in het duister van de nacht, toch *mèt wat licht van de vuurtoren die Jezus voor ons is* en ook in mist en duister schijnt voor al wie Hem volgen.

2 we zien Nicodemus later *terug, bij het kruis van Jezus* en het afnemen van het lichaam en de graflegging. 1 Nicodemus is gegroeid in die nacht van een noodzakelijke ontmoeting, hij heeft 2 de voorzichtigheid losgelaten en vrijmoedigheid geoefend, 3 hij riskeerde zijn statuut als onbelangrijk, 4 Hij gaf zich bloot en toonde het diepste verlangen in zijn hart, 5 hij zweeg voortaan niet meer en getuigde enthousiast.

Geheimen des levens bij het kruis beleefd, bij een dieptepunt, maar al zo dicht bij de verrijzenis. Nicodemus staat klaar met dure mirre, oliën, aloë en kruiden. Om zijn Heer te begraven en onwetend naar de verrijzenis te gidsen.

Johannes *vertelt* immers *voor ons profetisch verder* “Als de mensenzoon omhoog geheven is...”. *Het kruis komt in beeld. Onze zorgen, onze pijn, en die van velen.* Ook in onmacht. Volgen ook wij dit voorbeeld van de scepticus, eerst voorzichtig en omzichtig, maar *bekeerd in de ontmoeting*, wij in vele omstandigheden *staande onder het kruis, naast dat van vele mensen, toch het hoofd opgeheven*, met de ogen open: die blijven zoeken naar de verrezen Heer, en Hem heel persoonlijk ook eenmaal of weer zullen vinden. Daarvan getuigen wij, religieuzen, verwachtend bidden *naast de paaskaars, de getuigen van de verrijzenis.*